-kõrreline rukkisort. Hoolimata kõrgest vanadusest tegeles B. kuni elulõpuni rukki isetolmlejaks taimeks muutmise küsimusega. Ta aretas õisu nisust ka Sangaste talinisu, mida aga vähe kasvatatakse. Teistegi viljade sordiküsimusist huvitatud, on ta korraldanud rohkesti võrdluskatseid kartulitega ja levitanud nende paremaid sorte. B. on avaldanud palju artikleid kodu- ja välismaa ajakirjades põllumajanduse ja metsanduse aladelt, viimasel ajal eriti rukki sordiaretuse ja isetolmlejaks muutmise kohta. Eriraamatuina on temalt ilmunud reisukirjeldisi. B. oli mitme teadusliku organisatsiooni auliige ja a-st 1929 Tartu ülikooli audoktor (*dr. agr. h. c.*); surn. 22. III 1938 ukj. Sangastes.

„Agronoomia" 1929, nr. 12; *ibid.* 1938, nr. 4 (N. Rootsi); Post. 1938, nr. 80 jm. saadud andmed. *M. Pl.*

* **BERG, Karl Ernst,** usuteadlane, sünd. 6. (18.?) IV 1773 ukj.

BERG, Paul, vt. **ARISTE.**

BERGMAN(N), Aleksander, maalikunstnik, sünd. 22. VIII 1901 vkj. Tartus viinameistri pojana, õppis 1919—25 „Pallase" kunstikoolis Tartus K. Mägi, siis A. Vabbe (vt. neid ka *Suppl.*) juhatusel, töötas suvel 1923 Dresdeni kunstikoolis ja a-st 1925 „Pallase" stipendiaadina Pariisi eraakadeemiais ja -ateljeedes, esinedes ka näitusil Pariisis; ta reisis 1928 Lõuna-Prantsusmaal ja Korsikal. A-st 1929 on B. töötanud peamiselt Tartus, vahepeal 1932—34 ka Pärnus „Endla" teatri dekoraatorina, a-st 1934 Tartus „Pallase" õppejõuna. Sügisel 1937 tegi ta reisu Pariisi. — Viljaka kunstnikuna on B. a-st 1921 esinenud kunstinäitusil kodumaal ja võtnud osa ka eesti kunstinäitusist välismail. B-i peamisiks viljelusaladeks on olnud maastik, natüürmort, akt, portree ja väiksemal määral figuraalne kompositsioon. Pariisi moodsa maalikooli mõjul on B-i looming teostatud impressionistlikus varjundirikkas koloriidikäsitluses; seejuures on enamasti aastati vaheldunud ta tööde üldtoon, nagu rohekas (näit. auhinnatud figuraalne pannookavand „Suvi", 1928), hõbehall („Natüürmort elavate kaladega", 1929), punakaspruun („Natüürmort tapetud kukega", 1929) jne. Viimaseil a-il domineerivad aga kirkad (sinirohelised, kollased, punased jt.) spektrivärvused ta arvukais maastikumotiives, aktides ja natüürmortides (näit. „Lilled", 1937). Delikaatset atmosfäärikäsitlust ilmutavad ta „Montmartre'i motiivid" ja „Pariisi bulvar" (1937). Suvel 1938 maalis B. koos E. Kits'ega kultuuriloolisel ainestikul suure figuraalse kolmikpannoo Eesti Üliõpilaste Seltsile. Tähelepanu väärivad ka B-i meisterlikud akti- ja portreejoonistised, mis oma tabava vormimodelleeringu ja maaliliselt pehme varivalguse käsitluse tõttu kuuluvad eesti kunsti paremikku, nagu „Kunstniku naise portree" (1931), „Pr. S. Barbaruse portree" (1933), „Hr. A. Veitmani portree" (1936) jt. B-i teoseid leidub muuseumides Tallinnas, Tartus ja Helsingis Ateneumis.

Isikl. jm. saadud andmed.
A. V.; V. Em.

* **BERGMANN, Jaan,** kirjanik, suri 12. VI 1916 vkj. Paistus. — Ta ms. kogus ja korraldas L. Koidula (vt.) luuletisi, mis on redigeerinud ja trükki toimetanud G. Suits: „Lydia Koidula. Kogutud luuletused" (Tartu, 1925).

* **BERGMANN, Taavet (David),** B-nimelise abiraha asutaja, sünd. 1826, suri 27. XII 1907 vkj. Tartus. — A-l 1935 muudeti B-i Abiraha sihtasutiseks.

„Elu" 1907, nr. 112, 113, 114; Tartu -Peetri kogudusest saadud andmed.

* **BERTHOLD, Johann Daniel,** kirikuõpetaja, suri 5. XI 1710 vkj.

BIEZBĀRDIS (Beesbard[is]), Kaspar Ernst, läti ärkamisaja- ja koolitegelane, sünd. 26. XI 1806 vkj. Riia maakonnas Sloka's (Schlock'is), õppis Tartu ülikoolis 1823—26 usuteadust ja filoloogiat ja 1832—33 matemaatikat, oli vaheajal koduõpetaja, seejärel kreiskooliõpetaja Viljandis ja 1845—54 sama kooli inspektor. Hiljemini oli B. tegev Riias, ms. ka koolikirjanikuna. B. koostas 1863 keisrile lähetatava läti intelligentsi märgukirja ja tõlkis vene keelde Mežamuiža (Grenzhof'i) talupoegade kaebuse, mispärast ta saadeti 1864 asumisele Kaluuga, hiljemini Moskva kub. Kolme a. pärast asus ta teotsema läti keele õpetajana Riia vaimulikus seminaris ja Aleksandri gümnaasiumis. Kaks viimast eluaastat veetis B. poja juures Moskvas, kus suri 31. VIII 1886 vkj. — B. oli suure läti isamaalase Kr. Valdemārs'i (vt. *Suppl.*) rahvuslikkude aadete toetaja ja tema asutatud edumeelse ajalehe „Peterburgas Awises" kaastööline. Oma hariduspoliitilised tõekspidamised avaldas B. brošüüris „Ueber den Sprach-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 27